

Ρουμανία μόνο 400,000. Γιὰ δρόμους κι ἄλλα δημόσια ἔργα προβοτολογισμένα π. χ. γιὰ 60 χιλιάδες δραχμές, ξοδεύουνται 130,000, καὶ τοφά ποδόβελλα Κ' ἡ τέτοια σύγκριση τοῦ π. Πρωτοπαταδάκη, ἀπλωμένη σὲ δίκαια τοὺς κιάδους τῆς δημόσιας ὑπερβολας, δίνει ἀπελπιστικά συμπεράσματα γιὰ τὴν καταναρμένη τὴν Ρωμιοτύνη, τὴν στιγμὴ ποὺ τὰ ἔθνη ποὺ μδεὶς ὀνταγωνίζουνται ἔχουντες στρωθεῖς στὴ γερὴ δουλειά, τὴν πραγματικὴ δουλειά, κι ἀφήσαντες κατὰ μέρος τίς παραλίτες γιὰ τὰ δικαιώματα τὰ ἀπαρχγαλτα κ.λ.π.

1

Τι θὲ γίνη λοιπό; Φυσική ἔρχεται ἡ τάτους ἐρώτηση, ὅστερχ ἀπὸ τέτοιες σκέψεις. Καὶ μιὰ ἡ ἀπέντηση. Πρέπει νέλλαξουμε. Μά πω; Ἐνας τρόπος ὑπάρχει κατὰ τὴν ιδέα μας. Γιὰ νέλλαξουνε τα πρήματα, πρέπει πρώτα νέλλαξουνε οι ἀθρώποι, καὶ τὸ μεγάλο ὕπό τὸ ἔργο μόνο ἀπὸ τὰ σκολειά πρέπει νὰν τὸ περιμένουμε. Πρέπει τὰ σκολειά νέργηντουνε πιὰ νὰ βγάζουνε ἀθρώπους, σὰν καὶ κείνους ποὺ βγάζουνε τὰ βουργάρικα καὶ τὰ ιουμούνικα σκολειά.

Ιλιούς ἣ ποιοί θά νοιώσουνε τὴ μεγάλη σημασία, καὶ
θὰ καταπικεστοῦνε τὸ σωτήριον ἔργο; Ποιός ἡ, ποιοί θάν τὸ
κατορθώσουντος ὥστε τὰ πειδία ποὺ δίνει ἀλλάκαιρη μιὰ Ρω-
μιοσύνη στὰ σκολειά νὰ βγαίνουνε ἀνθρώποι, κι ὅχι ὅπως
στάμερχ ζούδικ προγονοφυσικώμενοι, για νὰ τραβᾶντες 23 χιλιά-
δες τὸ 1906, καὶ 40 χιλιάδες τὸ 1907 στὴν Ἀυστρική, δ-
πως λέσει ἡ ἔκθεση τοῦ κ. Πρωτοπαπαδάκη;

★

ΦΙΓΚΗ πιένει καίνον πού κάτσει καὶ συλλογιστεῖ τὸ ἀποτελέσματα τῆς σημερνῆς ἐκπρίδεψης. Προχεῖ; στὸ Ἀγρίνιο πήγανε οἱ μαθητὲς τοῦ Γυμνασίου καὶ πυροβολήσαντες τὸν καθηγητὴν τους ἐνῶ κοιμάτανε. Θάρα πώς γιάτωσε. Ήρετι στὴν ἴδια πόλη οἱ ἴδιοι μαθητὲς κουμπουριάσαντες τὸν καθηγητὴν Ἀγγελίδη, κι ὅρχνέψανε χλάκαιρη οἰκογένεια. . Δὲ θέλαμε νὰ ὑποθέσουμε πῶς αὐτὰ τὰ γεγονότα εἶναι σὰ μιὰ ἀσυνείδητη ἀντίδραση, τῆς Ρωμιοσύνης, ἐνάντια στὸ δισκαλισμὸν ποὺ τὴν κατάστρεψε. "Ογι! Εἶναι μοναχικές πρᾶξες κακούργωνε, παιδιῶν κακούργωνε ποὺ ἀλλοίουνο! ή μάθηση τοῦ σκολειοῦ δεν μπόρεσε νὰν τοὺς μαλακώσει τὴν καρδιά, ποὺ ἵσως ήσως τοὺς τὴν σκληρύνε περισσότερο.

Αρχηγένη ἡ ἐκπαίδεψη στὸ ἔλεος τῶν δισκόλων, σὲ παιότητα καὶ ποσθητα. Περισσότερα πολὺ ἀπὸ μᾶς ἤδεινε
ἡ Βουργιάρχεια καὶ ἡ Ρουμανία γιὰ τὴν ἐκπαίδεψη. Καὶ τί¹
ἐκπαίδεψη! Ι 'Εμεῖς ἡδείουμε λιγότερα γιὰ τὴν ἐκπαίδεψη,
καὶ τριπλάσια ἀπὸ τὴν Βουργιάρχεια, πενταπλάσια ἀπὸ τὴν
Ρουμανία γιὰ πακούργους καὶ υπλικές. Νά! ή διαφορά!
Καὶ τὰ νούμερα αὐτὰ ἐπὸ τὴν ἄκθεση τοῦ κ. Πρωτοπα-
παδάκη.

ΝΕΑ προφήτεσσα πρόβλεψε τώρα-τώρα και προφητεύει γχλλικά γιά τη γλωσσική μας ζήτημα. Μάζ τί λοιπόν; «έξελιπε φράζων ἀνὴρ ἐν τῷ Ἰσραήλ» τῶν καθηρευουσιών, όπως να σηκωθεῖ ή νέα Δευτέρωρ και να γυρεύει νά προάσει τέ στέμματα πού μελένει και ἄγων! Κουντει για τὴν ἐ-

Ξαπολονώντας χαρτιά και γραφές, άμακ νόμιζε πώς έτρεχε τίτοτις. Στις τέσσερες ήμέρας κατέβαινε ταχτικά να κανονίσῃ ώς και τὸ τσιμπημα τοῦ δειλινοῦ της. Στις έφτα παρὲ τέταρτο, πούντο, άφοῦ χάδεψε τὸ διαλεχτὸ κισσόφυλλο τῆς "Ολιας, τὴ θερμομετροῦσε δέκα λεφτά. Στις έννια τὸ βράδι, ἀκόμη κι ἀν εἴχανε κόσμο, ἀκόμη καὶ μὲ τοὺς ξένους, ἐπρεπε, μάτερις ἀπὸ το φαγή, μισή ωρα νὰ περάσῃ στὴν κάμερή της, νὰ ζεστανῇ τὸ νερό, νὰ σημειώσῃ τὰ πιὸ σπουδαῖα γινώμενα μέρα τὴν μέρα. "Ολοτὸ σπίτι τὸ ζωτάνεθε μὲ τὴν παντοτινὴ κλητητὴ του, μὲ τὰ πήγαινε καὶ μὲ τὰ ἔλα του, μὲ τὴν πρόθυμην του τὴν ἐνέργεια, μὲ τὴν ἐλπίδα, μὲ τὸ θάρρος. Καὶ δὲν ἔρτανε ἀφτό, ἐπειδὴ δὲ φτανει νὰ φροντίζῃς μόνο γιὰ τὸ σῶμα· θὲ φροντίσῃς θὲλλο τόσο γιὰ τὴν ύγεια τῆς ψυχῆς. Κουβέντιαζε μὲ τὴν Κατινούλιχ, γελούσε, τὴ διατείχε, τὴ σεργιανῆς κιόλας. Μιὰ κεριάκη, δυὸ τοῦ Ἀλωνάρη, μιὰ μαγεμένη, γλυκεία, χλιαρόθερμη, καλοκαιριάτικη κεριάκη, ἀφοῦ σηκωθήκανε τὸ μεσημέρι ἀπὸ τὸ τραπέζι, τὴν πῆφε δ 'Αντρέας μαζί μὲ τὴ Μυρίτα, καμανε μερικὰ βήματα στὸ περιβόλι, τραβήγανε ώς τὴν Εὔλινη πορτίτσα καὶ βρεθήκανε ίσια ίσια στὸ μέρος δου πέρσε δ 'Αντρέας ἐσπρωχνε μὲ τὸ πόδι του ἐνα

θυηκά μας γλώσσα ; Στήν ἄρχῃ, κατί γλωστολογικά τάχχετε ἑρθάκια, που ξεμπύλουν στο «*Messager d' Athénées*», μποροῦτεν νὲ περίσσουν γιά ζνοστα χωρατά, ἢ δὲν είτενε μὲ τόσο προσωπικό πάθος γραμένα γιά τὸ ἔργο καὶ τὴ διδασκαλία τοῦ Ψυχάρη. «Ἀλλο δὲν κοπανίζανε, περά διτι στὴ Σορκπόννα δὲ διδίσκοντει τὰ νέα ἐλληνικά, περά δι «πρόστυχη ντοπιολχλιά τοῦ Γαλατᾶ» τῆς Πόλης. Ποῦ νὲ φρανταστεῖ κανεὶς πώς ἔβγιναν ἀπὸ τὴν πένινα τῆς δεσποινίδας Στεφανόπολη, ποὺ μ' ἐντρέκια τόλμη ἔγραψε καὶ γράφει Υἱὸ τὸν ἐλληνικὴ ἀγώνα μὲ τοὺς Βουργάρους !

Τώρα τελευταία δύμας χοντράννε τὰ πράματα. «Ένα παγκόσμιο φύλλο, δηλαδή το «Courrier Européen» καταδέχτηκε ν' ἀπαντήσει μὲ τὸ στόχα τῆς ἐπιστάμης στὴ γλωσσολογία τοῦ γλυκοῦ νεροῦ. Αὐτὸ είτενε ὄφορμῇ γιὰ νὰ ζεσπεύσει μὲ τὴν ὑπογραφή της ἡ Mlle Jeannine Z. Stéfanopoli καὶ νὰ μᾶς ἀντιγράψει τὸν κ. Βικέλα μὲ αὐτὴν ἐξ ίσου ἀπέκουσαν ἀπὸ τῆς ἀττικῆς καὶ τῆς δημάδους» παπαρδέλα του, καὶ νὰ βρίσσει πέρα πέρα όλους τοὺς συνεργάτες μας, γιατὶ τῆς πέραστος ἡ ίδεα πώς μ' αὐτὰ καὶ μ' αὐτά ὑπονομεύει τὴν ἔδρα τοῦ Ψυχάρη.

Τί κριμα νὰ πηγκάνει χαμένη ή πλημμύρα της γαλατικής εἰρωνείας της για τὴν ντοπιολαλία τοῦ Γχλατᾶ! Δὲ βραστοῦμε δύως. Ηρέπει νὰ δώσουμε ἔνα δεῖγμα ἀπ' αὐτῇ τὴν εἰρωνείαν. Τὸ γλωτσαλγικὸ ἄρθρο της εἰρωνεύεται τὴ γλώτσα μας πώς εἶναι τάχατε εὔρμονική, ζωντανή, γεννημένη, στὴν ἀμπολή τοῦ δρόμου, μακριὰ ἀπὸ τὴν ἀπάξια ἐπιρροή τῶν βιθλίων (σὰν ἔκεινα ποὺ μαθαίνουν στὰ παιδιά διτὶ «ἡ φυστικέλλα ἀποκρύπτει δτα πρέπει νὰ κρύπτωνται; καὶ ἀποκαλύπτει δσα πρέπει νὰ φαίνωνται»), καὶ τῶν ἑργμερίδων (τοῦ κ. Γιάνναρου καὶ Σας), τῶν σαλονιῶν (δπου μιλοῦντες γχλικά ἡ τὸ πολὺ πολὺ ψραγκολεβντίνικα) καὶ τῆς Βουλῆς (βουλευτής εἶπε τὸ: «Γαννέκει!», μακριὰ ἀπὸ τὴ διανοητικὴ μόρφωση ποὺ διαφθείρει μὲ τὴ συνυπαστροφή της (βλέπε καὶ τὸν κ. Ζέρυφο)»

ΑΧΙΛΛΕΙΟ

*Στὴ σεβαστὴ μνήμη
μιᾶς Αὐτοκρατόρισσας.*

Ω σὺ ψυχὴ π' ἀγάπησες δι, τι 'ψῆλο κι ὠραῖο,
Σοφία, τέγνη κι ἡρετή, τὰ κέλλη π' οὐρανοῦ
Κι δ, τ' εἰχ' ἐλληνικὴν ψυχὴν μεγάλο καὶ γενναῖο
Ἐργο ἔρχαιο ἔθινατο, ποὺ μάγευε τὸ νοῦ.

Είς τὸ φιλόξενον νησί, ποὺ βασιλεύει εἰρήνη
‘Οποῦ περιποτραγούδησε λύρα ἡρωϊκή
Ποὺ μά σελίδις όλδοξη στὴν ‘Οδυσσεία ‘φένει
Μοῦσα ή μεγαλόφωνη τοῦ Θείου ποιητῆς.

Εἰς τὸ βωμὸν ὅπ' ἔστησες, προσκυνητής σου μπλίνω
Καὶ κεῖ στὶς Κόρες ὄμπροστὰ τοῦ Δία στυματῶ
Στὶς γλυκοκοίταχτες Θεές λάτρη λεφάλι γέρνω
Κ' ἔνα μετόχοι· ἵερο τοῦ "Ολυμπου πατῶ.

τιποτένιο δευτέροιζο, νὰ μὴν τὸ βλέπη πιὰ μπροστά του, νάφανιστῇ, γιατὶ χολόσκανε μὲ τὸ σάπιο τὸ κούτσουρο ποὺ τοῦ χαλνοῦσε τὴν ἔψη τῆς δημιουργίας. Σήμερις ὅλα γχλινεμένα, ὅλχα καθέρια καὶ γερά. Τὸ βράκι κάτω, στὴ βίξα τῆς πλαγιᾶς, κυλούσε ἥσυχο καὶ φιθυριστό· ἡ πλαγιὰ καταπράσινη μὲ τὸ χορτάρι της, μὲ τὶς φτέρες της ποὺ ξαπλωνόντανε ἀνάμεσα σὲ φορτωμένες φρουττόσκυφτες ἀπιδίες καὶ μηλιές. Ἡ Κατινούλα καθότανε ἀπάνω σ' ἔναν κορμὸ πεσμένο, κοντά στὸ μονοπάτι, λιγάκι πιὸ ἀψιλά. Ἔνας ἥλιος ἀγαθός, ἐλεήμονας ἥλιος, μὲ πονεσιὰ κι ἀγάπην, χρύσωνε τὴν κορφούλα· οἱ ξαθές του οἱ ἀχτίδες μαλακώνανε τὸ φῶς τους. Τὸ μονοπάτι ἔκιφτε τὴν πλαγιὰ καταμεσίς καὶ προχωροῦσε πέρα ὡς τὸ βουμάνι διοι ἔνας σκιστός, ζεστρωτὸς δρόμος καὶ φωρδούτσικος, ἀνοιγε ἔξαρνα, στεγασμένης ἀπὸ τὴν καμάρα ποὺ μορφώνανε οἱ σμιγμένες φυλλωσάεις, σὰ σήκωνες τὸ κεφάλι νὰ δῆς, σταλιές σταλιές δῶθε κεῖθε, τὰ γαλάζια τούρανον. Ἡ μικρή ἔπαιξε κ' ἔτρεχε ἀπὸ τὸ βράκι στὸ μονοπάτι, ἀπὸ τὸ μονοπάτι στὸ βουμάνι. Ὁ 'Αγιρέξας ἀπὸ τὸ μονοπάτι δὲν ἔφεγε περπατοῦσε, πρόβελνε ὡς τὴν ἄκρη, γύριζε πίσω, σίμωνε, ξεσίμωνε, ξανασίμωνε, βωτοῦσε φροντισμένος ἀν τυχὸν ἡ Κατινούλα ηθελε

Πλανάω γύρω τή, ματιέ και βλέπω τίμια θέας,
Ήρωες μεγχλόψυχους, σκούπτων ἀρδηγούς,
Κυβερνητέδες τῶν λαῶν, πολεμιστὲς γενναῖοις
Πιετέρες τῶν ἐπιστημῶν, πολειτισμοῦ δόδηγοις.

Κ' ἔκεινην πού γεννήθηκε μὲ τὸ φέλι τοῦ Κύκνου
Αίτια τόσης συφορᾶς. Ισόθεη δμορφεί
"Οπ' ἔτειλε τόσες φυγὲς τοῖς αἰωνίου ὅπνου
Μία γενεὰ γρυπή τοῦ "Ἄδη συντρεψά.

Καὶ παρχεῖ διλομόναρχο μὲν ἄγγελου μορφὴ θεῖα
Τὸ ζωντανό δροσίωμα μεγάλης ἵντριξ
Τοῦ μεγαλόθυμου ἀρχηγοῦ, ποὺ δύναμη καμπίκ
Δὲ σπουδαῖοῦται τὴν δρυὴν τῆς τρομερῆς καρδιᾶς.

Μ' ἀστελλήγη μοῖρα φθόνεψε τὸ θεῖο παλληκάριον
Ποὺ πότισσε μὲ αἴματα τὴν, γις τὴν ἐγθεικά
Καὶ βέλος πέτυξε σκληρὸς ἀπ' ἄνχυντρος δοξάρι
Στὸ μάρος π' ἅρηκε θυντὸς μᾶλλον θεῖκαί.

⁴Ω, τὴ λαχτάρα του θωρᾶ ὅπιος τρεῖσθ τὸ βίδος
Πῶς μὲ τὸν πόνο μάχεται ἡρωικὴ κρδιά . . .
⁵Αχ, θέτανε ρυμακερὸ ποὺ τούδωκε τὶ τέλος
Κι ἔν την Πατρίδη δέλχεσε, έθιγτηκε μαρυά

ΣΠΥΡΟΣ Ι. ΠΕΡΟΥΛΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ

Η ΚΑΛΛΙΓΡΑΦΙΑ

Είναι κάμποσος καιρός τώρα ποι στή Γαλλία γίνεται μεγάλη συζήτηση για το ζήτημα της καλλιγραφίας, ἀν διλαδὴ πρέπει νὰ γράφουν μὲ ὄρθιο ἢ πλαχιαστὸ χαραχτήρα. Καὶ δὲν είναι ἡ πρώτη φορά που τὸ συζητοῦν καὶ τὸ ζεταζούν αὐτὸ τὸ ζήτημα. Πρὸ 25 χρονῶν ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνηση σύστησε ἐπιτροπὴ ἀπὸ καλλιτέχνες καὶ γιατροὺς γιὰ νὰ μελετήσουν τὸ σύστημα τῆς καλλιγραφίας. Αὐτοὶ ἐψήξαν, πῆγαν στὰ σκολεῖα, ζέτασαν τὰ παιδιά καὶ στὸ τέλος βρῆκαν πὺς ἐξθίος χαραχτήρας πρέπει νὰ προτιμᾶται. Ἡ μυωπία, τὸ στράβωμα τοῦ ραχοκόκαλου, τὰ στομαχικὰ παθήματα καὶ οἱ πονοκέφαλοι συχνὰ ἔρχονται ἀπὸ τὸ σκύψιμο τοῦ παιδιοῦ ὅταν γράψει μὲ γερτὸ χαραχτήρα. Στή Γαλλία ἡ ἀπόφεση αὐτὴ τῆς ἐπιτροπῆς ἔκαμε λίγο καλὸ γιατὶ μόνο μερικὰ ἰδιωτικὰ σκολεῖα παραδέχτηκαν τὸν ὄρθιο χαραχτήρα. Στή Γερμανία δμως, στήν Ἀγγλίᾳ καὶ τὴν Ἀμερικὴν, ποὺ καὶ κεῖ μελετήθηκε τὸ ζήτημα μὲ τὸ ἴδιο ἀποτέλεσμα, ξλλαξαν ἥκεσσως μέθοδο καὶ τώρα πολὺ λίγοι ἀπὸ τὰ ἔκατον μύρια τῶν Ἀγγλῶν, Γερμανῶν καὶ Ἀμερικάνων γράφουν γερτά.

τίποτις, ἐν κρύωνε, ἐν τῇ ζάλιζε ἡ καύχη ἢ διὰ παρόμοια μπορεῖς νὰ οφετασθῆς. Ἐκείνη ἀπαντοῦσε μ' ἔναντι τοῦ μ' ἔναντι σχήματος, μ' ἔναντι γνέψιμο, καὶ σώπωνε σὰ νὰ τῆς εἰτανε ἡ σωπὴν ἀπόλαυση κρύψιμα καὶ βρθεῖσα. Μᾶς τὸν κοίταζε κάπου κάπου κ' ἡ ματιά της ἀλληλητα τοῦ μολογούσε. «Ἄχ ! τὸ ζέρω πῶς ἔσενα σοῦ χρωστῶ καὶ τὸν θῆλιον .

Ακόμη περισσότερο χάρηκε η Κατινούλα μιας δερπέρα, τέσσερις του Τρυγητή, που την πήγε δια 'Αντρέας στην άκρη για λιάζα. Χρόνος σωστός που είχανε ζευγινήσει άπο το Χαμονοκόρφι: γιατί το Μπ...., πίσημη μέρα και τούτη, γιατί στις τέσσερις του Τρυγητή πρωτοπάτησε ίδιες στη Βενετία. Ή στράτα παρακολουθούσε το γιαλό ή θάλασσα ἔλους των τοίχων των κολλημένονες στα πλειόρχικά των της στρατιών, διύτι δυσόμιση μέτρων ύψος, κι άνεβαινε κάποτες ώς τις πράσινες στρογγυλωτά προχώματα που σάμα καρινό σημάχει, άπο έκρη, σε έκρη, άπλωνύτανε πέρα πέρα πιοστατέβοντας άπο τά κύρια την και άπο καμιά πληημμύρα την στερειών. Η θάλασσα δυσώς, σχι μόνο δέ φτάνει όλημερις ώς τὸν τοίχο, μα υπάρχουν κι ώρες ώρισμένες δύπου μήτε φάνεται σιμάτα σου, γιατί στην Μπρετάννια, δύπως στὴ Δύση και στὸ Βοριά, πότε φουσκώνει, πότε τραβιέται, πότε είναι άθυ-